

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ
ЛІСОВОГО ТА МИСЛИВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Проблеми ведення та експлуатації лісових і мисливських ресурсів

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
*II Всеукраїнської науково-практичної конференції
присвяченої пам'яті професора А.І. Гузія*

25 вересня 2020 року

Житомир-2020

УДК 598: 630: 639: 674: 684: 712
П78

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Поліського національного університету
(протокол №4 від 28 жовтня 2020 року)*

Рецензенти:

Ільїн Роман Валерійович – перший заступник начальника Житомирського обласного управління лісового і мисливського господарства;

Турко Василь Миколайович – к.с.г.н., доцент, доцент кафедри таксації лісу та лісовпорядкування Поліського національного університету

Проблеми ведення та експлуатації лісових і мисливських ресурсів: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції присвяченої пам'яті професора А.І. Гузія. (Житомир, 25 вересня 2020 р.). Житомир, 2020. 224 с.

ISBN 978-617-7628-59-9

Збірник матеріалів конференції містить роботи дослідників, які працюють над вирішенням проблем ведення та експлуатації лісових і мисливських ресурсів. Видання розраховане на студентів, магістрів, аспірантів, працівників лісового та мисливського господарства, науковців.

Редакційна колегія:

Романчук Людмила Донатівна

д.с.-г.н., професор, Поліський національний університет;

Криницький Григорій Томкович

д.б.н., професор, Національний лісотехнічний університет України;

Лакида Петро Іванович

д.с.-г.н., професор, Національний університет біоресурсів та природокористування;

Гойчук Анатолій Федорович

д.с.-г.н., професор, Національний університет біоресурсів та природокористування;

Шлапак Володимир Петрович

д.с.-г.н., професор, Уманський національний університет садівництва;

Гриник Георгій Георгійович

д.с.-г.н., професор, Національний лісотехнічний університет України;

Лисенко Валерій Іванович

д.б.н., професор, Мелітопольський інститут екології та соціальних технологій ВНЗ «Україна»

Кратюк Олександр Леонідович

к.б.н., доцент, Поліський національний університет.

Малюнок на обкладинці Миколи Весельського

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, власних імен та інші відомості відповідають автори публікації. Думка редакції може не збігатися із думкою авторів.

ШКІДНИКИ-ФІТОФАГИ ТА ЗАХВОРЮВАННЯ КУЩОВИХ ЯЛІВЦІВ В УРБОГЕННИХ УМОВАХ м. ЛЬВОВА

Т.І. Шуплат

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Важливу роль у “оздоровленні” стану міського довкілля відіграють хвойні рослини. У системі озеленення м. Львова помітне місце посідають види і культивари роду Ялівець. Вплив на рівень їх життєвості та декоративні ознаки чинять фітопатологічні захворювання та ентомологічні шкідники.

В ході проведених маршрутних обстежень впродовж 2018-2019 рр., зростаючих у III і IV ЕФП, насаджень кущових ялівців зафіксовано ряд захворювань і зовнішні діагностичні ознаки впливу ентомологічних шкідників. Нижче є перелік, симптоми та методи боротьби і профілактики із ними [2].

Фітопатологічні захворювання культиварів кущових ялівців:

1) Опенькова гниль коріння (збудник – *Armillaria spp.*). *Симптоми:* первинні ознаки проявляються у тому, що хвоя втрачає природне забарвлення, стає бронзовою, опадає. Біля основи пагона були зафіксовані вкраплення гнилизни і відшарування кори, під якою біла субстанція із грибним запахом. Для інфікування *Armillaria mellea* необхідним є контакт поміж коріннями. Ризик ураження підвищує фітострес через дефіцит вологи та механічні ушкодження. *Боротьба і профілактика:* хворі екземпляри негайно усунути та знищити. Інші ялівці обробити фунгіцидами *Rizolex 50 WP* (0,2%), *Rovral Flo 255 SC* (0,2%), ґрунт обробити *Basamid 97 GR* (40-60 г/м²) (зафіксовано – просп. Свободи – *J. horizontalis* ‘Blue Chip’, *J. chinensis* ‘Stricta’) [1]

2) Відмирання пагонів росту (збудники – *Pestalotiopsis funereal*, *Phomopsis juniperovora*). *Симптоми:* гнилизна коренів і основ пагонів, осипання хвої і кінчиків пагонів. Високий рівень інфікування зафіксовано у IV ЕФП. *Боротьба і профілактика:* регулярний полив, обрізка уражених пагонів нижче рівня некрозу, обробка фунгіцидами: *Bravo 500 SC* (0,2%), *Rovral Flo 255 SC* (0,2%), *Sarfun 500 SC* (0,1%), *Topsin M 70 WG* (0,1%) (зафіксовано – просп.

В.Чорновола – *J. virginiana* ‘Blue Cloud’, *J. squamata* ‘Meyeri’, *J. sabina* ‘Variegata’, *J. media* ‘Gold Star’, *J. communis* ‘Repanda’).

3) Іржа ялівця (збудник – *Gymnosporangium confusum*). Симптоми: на пагонах фіксуються бронзові відшарування та скупчення теліоспор, які розростаються на відмерлих частинах пагонів та формують базидіоспори, які переносяться вітром. Боротьба і профілактика: хворі пагони обрізати і спалити. У травні 2-3 кратно через кожні 14 днів обробити препаратами: *Amistar 250 SC* (0,1%), *Bayleton 5 WP* (0,2%), *Saprol 190 EC* (0,15%), *Score 250* (0,05%) *J. sabina*, *J. virginiana* (зафіксовано – вул. Антоновича – *J. sabina* ‘Cupressifolia’; вул. І.Франка, пл. Соборна – *J. squamata* ‘Meyeri’).

4) Сіра плісень (збудник – *Botrytis cinerea*). Симптоми: бронзовий відтінок хвої і сірий наліт грибниці. Боротьба і профілактика: створити оптимальний аераційний, температурний та режим зволоження. Хворі пагони видалити, а інші обробити 1-2 кратно фунгіцидом *Captan 50 WP* (0,2%), *Euparen Multi 50 WG* (0,2%), *Sumilex 500 SC* (0,1%) (зафіксовано вул. Зелена – *J. sabina* ‘Blue Danube’, *J. chinensis* ‘Stricta’) [1, 3]

Ентомологічні шкідники культиварів кущових ялівців

1) Розеточник ялівцевий (*Trisetacus juniperinus* (Nalepa, 1910)). Родина *Eriophyidae*. Розміри дорослої особини – 0,25 мм, білого забарвлення. Зимують самки під лусочками верхівкових пагонів, а весною розмножується на нових приростах. Пошкодження: мігрують, розмножуються і живляться в хвої верхівкових пагонів. Хвоя жовтіє та всихає. Заходи боротьби: весною обробити препаратом *Mitac 200 EC* (0,2%), *Talstar 100 EC* (0,05%). Уражає *J. procumbens*, *J. chinensis* (зафіксовано – сквер “Пагорб Слави”, вул. ген. Чупринки – *J. sabina* ‘Cupressifolia’, *J. media* ‘Pfitzeriana compacta’).

2) Медуниця ялівцева (*Cinara juniperi* (de Geer, 1773)). Родина *Lachnidae*. Розміри дорослої особини – 2,5-3,5 мм, сіро-зеленого забарвлення із білим нальотом. Уражає *J. communis*, *J. virginiana*, *J. scopulorum*. Пошкодження: дорослі особини розміщені між хвоєю верхівкових пагонів, виділяють рідину, на якій розвивається грибки. Заходи боротьби: обробити препаратом з групи-

піретроїдів: *Sumi-Alpha 050 EC* (0,04%), *Citowett* (0,015%) (зафіксовано – вул. Наукова – *J. squamata* ‘Blue Carpet’, *J. media* ‘Pfitzeriana compacta’).

3) Бавельниця ялівцева (*Gootiella tremulae* Tullgren, 1925). Родина *Pemphigidae*. Величина дорослої особини 1,0-1,2 мм., жовтого забарвлення. Виявлені на кореневій системі де, утворюють колонії. Уражає *J. communis*, *J. chinensis*, *J. horizontalis*. *J. scopulorum*. *Пошкодження*: розвиваються на кореневій системі нечисленними групами під білим липким виділенням. *Заходи боротьби*: обробити розчином суміші препаратів: *Mospilan 20 SP* (0,02%), *Confidor 200 SL* (0,02%) (зафіксовано – вул. Саксаганського – *J. squamata* ‘Blue Carpet’, *J. media* ‘Pfitzeriana compacta’) [3]

Література

1. Трейвас Л. Ю. Болезни и вредители хвойных растений: атлас-определитель. Москва, 2010. 144 с.
2. Marosz A. Drzewa i krzewy iglaste. Krakow, 2006. 384 с.
3. Labanowski G., Orlikowski L, Soika Gr., Wojdyla A. Ochrona drzew i krzewow iglastych. Krakow, 2001. 193 s.

УДК 630.4

КАШТАНОВИЙ МІНЕР У ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕННЯХ МІСТА ЖИТОМИР

О.О. Іванюк

Поліський національний університет

Зелені насадження міста ослаблюються під впливом забруднювачів і є сприятливішими до ушкодження комахами, переважно комахами-мінерами, які захищені від забруднювачів повітря та несприятливої дії погодних чинників у порівнянні з листогризами [3].

Каштанового мінера *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986 (Lepidoptera, Gracillariidae) виявлено вперше в Європі у 1984 році біля Охридського озера на границі Македонії з Албанією, у 1989 році – в Австрії, у 1999 р. – у більшості країн Європи. В Україні шкідник появився у 1998 році у Західних областях, у 2003 році у Києві – [1], у 2007 році – у Харкові [5]. Наразі він поширився до Волги [2].